

Petra JONÁŠOVÁ

Vývoj zdravotní péče v Českých Budějovicích ve 20. a 30. letech dvacátého století

Bakalářská práce, Historický ústav, Filosofická fakulta, Jihočeská universita, České Budějovice 2008, 48 stran textu, 16 grafických, tabulkových a obrazových příloh.

Tématem předložené bakalářské práce se stala, řečeno slovy autorky, „...*snaha o nastínění poválečné situace ve zdravotnictví ve městě České Budějovice. Nejedná se tedy nejen o městskou nemocnici, ale i chorobinec, lékařské poradny a ústav pro hluchoněmé. Jakým způsobem se vzniklá Československá republika dokázala vyrovnávat s poválečnými problémy nové společnosti?*“ (s. 9) Dále se chce autorka zaměřit na „*hygienu, jako jeden z faktorů výrazně ovlivňující zdravotní stav obyvatel*“ a podat „*obecné dějiny českobudějovického zdravotnictví*“, které „*tvoří ... vylíčení faktů medicínských, technických a sociálních, jež ovlivnily základní cíl lékařství a to pomoci udržet a popřípadě vrátit zdraví člověku. Jde o vystižení lékařských osobností, které svojí činností přispěly k pokroku, i o vylíčení vazeb zdravotních pracovníků na povolání a krom toho ohodnocení jejich společné práce pro zdraví dané společnosti.*“ (s. 9) Tím ovšem ambice autorky ani zdaleka nekončí, neboť její „*práce pracuje nejen s historií zdravotnictví na jihu Čech, také se stránkou demografickou, která s ní úzce souvisí. Nastiňuji problém úmrtnosti, porodnosti v jižních Čechách*“ (s. 10) a v neposlední řadě se chce zaměřit rovněž k problematice pojištění a sociálních jistot.

Jak se s tímto vskutku velkolepým zadáním autorka vypořádala? Podařilo se jí splnit alespoň část vytyčených cílů? Úvodem je nutno poznamenat, že celkové vyznění práce, která alespoň po formální a jazykové stránce doznala na nátlak oponenta těsně před definitivním odevzdání přeci jen přijatelnou podobu, je velmi problematické. Ale pojďme po pořádku.

Heuristickým východiskem předkládané práce Petry Jonášové se stal relativně početný, ale neúplný, soubor odborné historické, historicko-medicínské či přímo medicínské literatury. Dále autorka pracovala i s písemnými prameny deponovanými ve fondech Státního oblastního archivu v Třeboni a Státního okresního archivu v Českých Budějovicích, část podkladů pro sepsání své práce čerpala rovněž z dobového regionálního tisku a také z internetových stránek českobudějovické nemocnice. Vzhledem k zaměření práce zde po-

strádám především starší pojednání R. Huyera¹ a novější práce D. Jakšičové² a M. Staškovičové³, které by autorce jistě poskytly řadu potřebných informací včetně odkazů na další literaturu k tématu.

Celková struktura práce sice odpovídá ambiciózním cílům, které si P. Jonášová vytýčila, ovšem její zpracování a rozsah (necelých 50 stran textu) neumožnily jakýkoli smysluplnější pokus o hlubší a zasvěcenější pojednání o kterémkoli ze sledovaných témat. Práce se tak rozpadá - vedle nezbytného úvodu a závěru - na celkem 8 (!) „kapitol“, které jsou dále ještě členěny do zpravidla jedno- či dvoustránkových „podkapitolek“ (!). Nepřekvapí proto, že autorka například věnovala (dle vlastních slov) závažnému tématu hygieny pouhopouhou stránku a čtvrt, ba co více - i za první republiky dosti výjimečný českobudějovický ústav hluchoněmých byl odbyt jen jedním stručným odstavčkem, nepřinášejícím žádné nové či důležité informace!

Jako celek práce působí velice problematicky, četba textu Petry Jonášové mě utvrdila v přesvědčení, že autorka zvolenému tématu příliš nerozumí a špatně se v něm orientuje, nedokáže zvolit odpovídající proporce v případě pojednání o obecném kontextu československého zdravotnictví, v jehož rámci by měla být přiblížena situace v jižních Čechách, resp. v Českých Budějovicích ve 20. a 30. letech 20. století. Autorka rovněž nedokáže oddělit zásadní informace od nepodstatných, neumí pracovat s použitou literaturou a prameny, což se mj. odráží v hojném a doslovném přejímání jazyka a dikce dobové literatury a pramenů, o nezbytné kritice použitých zdrojů ani nemluvě. Četbu práce dále komplikují a místy činí i velmi obtížnou z hlediska sledování myšlenek autorky četná opakování již uvedených poznatků či autorčino „mistrné“ jazykové zpracování. I přes výše zmiňovanou opravu „na poslední chvíli,“ zůstaly v práci některé gramatické chyby, které autorka i její dvě v práci uvedené korektorky, velkoryse i napodruhé přehlédly. Rovněž styl a formulační obraty autorky mě vzhledem ke své topornosti či leckdy i nesrozumitelnosti velmi často uváděly do úžasu. Kritické výhrady mám i k vědeckému aparátu práce - v seznamu literatury autorka zásadně neuvádí paginaci u časopiseckých či sborníkových studií a příspěvků, pozornost si rovněž zaslouží oddíl periodického tisku, resp. to co tam P. Jonášová zařadila. Nedůsledně autorka

¹ R. HUYER, *Beiträge zur Geschichte der Stadt Budweis. 1. Geschichte des Armeninstitutes und des Krankenhauses*, Budweis 1913.

² D. JAKŠIČOVÁ, „Vezmi dítě a vychovej mi je!“ *Učitelská a výchovná činnost Kongregace Školských sester de Notre Dame v Českých Budějovicích v letech 1871-1950*, diplomová práce, Historický ústav Jihočeské university, České Budějovice 2003.

³ M. STAŠKOVIČOVÁ, *Sírotci přírody. Chovanci diecézního ústavu hluchoněmých v Českých Budějovicích v letech 1871-1914*, diplomová práce, Historický ústav Filosofické fakulty Jihočeské university, České Budějovice 2006.

provedla (rovněž po mém upozornění) opravu nepřesných odkazů či vymyšlených autorů hesel z *Encyklopedie Českých Budějovic* - místo, aby dohledala správné odkazy a jména, tak je jednoduše zcela vypustila, ovšem nedůsledně, neboť v seznamu literatury i nadále figuruje jako autor výše zmíněné Encyklopedie jakýsi Ladislav Rada (?), který s touto knihou neměl nikdy nic společného!! To pochopitelně činí nevěrohodnými i další odkazy, ale raději jsem po nich nepátral.

Součástí práce je také soubor šestnácti vcelku zdařilých grafických, tabulkových a obrazových příloh, které dost možná představují nejhodnotnější část celé bakalářské práce.

Co říci závěrem? Ačkoli jsem si velmi dobře vědom nižších nároků kladených na bakalářské práce ve srovnání s magisterskými pracemi, byla předložená práce Petry Jonášové pro mě velkým zklamáním a nesnadnou četbou, nesnadno se mi psal i tento posudek. Přes všechny výše uvedené výhrady snad mohu konstatovat, že předložená práce **j e š t ě** splňuje elementární požadavky kladené na bakalářské práce, a proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji její klasifikaci **j e š t ě** stupněm **d o b ř e**.

České Budějovice 24. 4. 2008

doc. PhDr. Miroslav Novotný, CSc.